

Byggvästen

Medlemstidning för Bygg 6:an Väst, Bygg 12:an, Byggnads Borås och Byggnads, avd 22, Halmstad, årgång 1, nr 2, april 2010

Läs också:
Unga bygger sid 7
Måttfullt sid 8
En speciell dag sid 10
Ger sig inte sid 11

Trekantig Tricot i Borås

sid 12-13

BYGGNADS

Bygg 6:an Väst

Swedenborg Center
Lasarettsvägen 9
461 52 TROLLHÄTTAN
Tel: 0520-48 92 70, direktnr på sid 16
Fax: 0520-48 92 99
E-post: bygg6an@byggnads.se
www.byggnads.se klicka på Avdelningar och sök Bygg 6:an Väst
Filialkontor
Box 417 (Besök: Torggatan 18)
541 28 Skövde
Tel: 0500-44 75 00, direktnr sid 16
Fax: 0500-44 75 09

Öppettider:

Månd - torsd: 8-12, 13-16

Fred: 8-12

Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi kan komma överens om en tid som passar dig bättre.

Telefontider:

Månd - torsd: 7.30-12, 13-16.30

Fred: 7.30-15

Byggnads Borås

Fristadsvägen 24
506 40 BORÅS
Tel: 033-10 01 50, direktnr på sid 16
Fax: 033-12 06 48
E-post: boras@byggnads.se
Postgiro: 2047 132
www.byggnads.se Klicka på Avdelningar och sök Byggnads Borås

Öppet- och telefontider:

Månd - torsd: 7.30-12, 13-16.30

Fred: 7.30-16

Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi kan komma överens om en tid som passar dig bättre.

Bygg 12:an

Olof Palmes Plats 1 (vid Järntorget)
413 04 GÖTEBORG
Jourhavande ombudsman svarar på fackliga frågor: 031-774 33 31
Tel: 031-774 33 00, direktnr på sid 16
Fax: 031-774 33 77
E-post: bygg12an@byggnads.se eller medlemservice.12@byggnads.se
www.byggnads.se/goteborg

Öppettider:

Månd - torsd: 8-12, 13-16

Fred: 8-12

Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi kan komma överens om en tid som passar dig bättre.

Telefontider:

Månd - fred: 8-12, 13-16

(Dag före "röd dag" och "afton" 8-12)

Byggnads, avd 22, Halmstad

Box 4013
300 04 HALMSTAD
Besök och transporter:
Andersbergsringen 104
302 55 HALMSTAD
Tel: 010-601 10 22, direktnr på sid 16
Fax: 010-601 13 98
E-post: halmstad@byggnads.se
www.byggnads.se Klicka på Avdelningar och tryck på Byggnads, avd 22, Halmstad

Öppet- och telefontider:

Månd-fred: 8-12, 13-16.30

Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi kan komma överens om en tid som passar dig bättre.

Tidningen Byggvästen

utkommer med fyra nummer per år
Adress: Byggvästen, Olof Palmes Plats 1, 413 04 GÖTEBORG
Ansvarig utgivare: Tomas Emanuelsson
Ställföreträdande ansvarig utgivare detta nummer: Tomas Lundin
Redaktör, text och foto (om ej annat anges):
Marie Thegerström, 031-774 33 61
marie.thegerstrom@byggnads.se
Redaktionskommitté detta nummer:
Bengt Karlsson, Anders Kööhler, Charlotte Bejmyr, Tomas Emanuelsson, Tomas Lundin, Henrik Fager och Stig Bengtsson.
Tryck: Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB

A-kassan

Regionkontor

Byggnads a-kassa, Box 4013,
(Besök: Andersbergsringen 104)
300 04 HALMSTAD
Telefon: 010-601 18 00
E-post: a-kassan.region.halmstad@byggnads.se

Öppettider:

Endast bokade besök.

Telefontider:

Månd-torsd 8-11.30, 13-15

Fred 8-11.30

Obs! Alla handlingar sänds till Arjeplog

Kassakort skickas till: Byggnads a-kassa, FE36, 930 87 ARJEPLOG

Alla övriga handlingar till:

Byggnads a-kassa, FE36,
930 88 ARJEPLOG

**Obs! Byggnads,
avd 22, Halmstad
har nytt telefonnr
010-601 10 22**

Få svar på fackliga frågor av en ombudsman

Bygg 6:an Väst 0520-48 92 70 eller 0500-44 75 00

Bygg 12:an 031-774 33 31

Byggnads Borås 033-10 01 50

Byggnads Halmstad 010-601 10 22

Betala gärna via autogiro

Om du betalar medlemsavgiften via autogiro överförs månadsavgiften direkt från ditt konto. Ring Medlemservice på *din avdelning*, se ruta här t h.

Omslag: Vi besöker ett av Borås största byggen, Gina Tricots huvudkontor. En speciell byggnad. Läs på sid 12 och 13.

Maila om medlemskap och avgifter

Uppge namn, telnummer och medlems- el personnummer.

Bygg 6:an bygg6an@byggnads.se

Bygg 12:an medlemservice.12@byggnads.se

Byggnads Borås boras@byggnads.se

Byggnads, avd 22, Halmstad halmstad@byggnads.se

Vi går mot ljusare tider

Efter första numret med en gemensam tidning har vi inte hört några kommentarer från medlemmarna. Så än så länge måste det väl vara bra. Men kom gärna med synpunkter på tidningen.

Arbetslösheten för byggnadsarbetare i Västsverige ligger på riksnittet ca 14 % men det verkar som att konjunkturen börjar vända, med ökat byggande, även om det går långsamt uppåt. Man kan tycka vad man vill om rotavdraget men för mindre firmor har det nog gett en hel del jobb som annars skulle gått till den grå marknaden,

Det har väl knappast undgått någon att arbetslösa och sjuka som befinner sig i en svår situation får vänta länge på sina ersättningar och blir ifrågasatta. Och dessutom allt för ofta mer eller mindre blir förnedrande när de äntligen efter många telefonsamtal och väntetider får kontakt med en handläggare. Detta är upprörande och det är förvånande att det inte är större opinion mot försämringarna eftersom staten samtidigt sänkt skatten för höginkomsttagarna.

Byggnads har kongress 3-6 juni och en stor fråga kommer nog att bli hur vår organisation skall se ut framöver. Det har ju gjorts en organisationsutredning som jobbat med frågan. Fast det ännu inte finns något offentligt förslag så har det läckt såpass att utredningen vill ha elva regioner som i praktiken tar över avdelningarnas roll. När vi får ta del av utredningens förslag skall det bli intressant att läsa på vilket sätt utredningen tänker att medlemmarna skall få en bättre med-

lemsnytta och hur demokratin skall kunna upprätthållas.

Nästan alla fackföreningar har problem med sviktande medlemsantal och ekonomi. Därför är det något konstigt att förbunden inom LO inte försöker hitta gemensamma lösningar för att få ha kvar mer lokal förankring i viktiga frågor som berör medlemmarna eftersom många av problemen är gemensamma.

Byggnadsarbetare har vanligtvis sin omklädning och matrum i ett provisorium och även om dessa inte når upp till den fasta industrins förhållande så börjar det så sakteliga bli bättre. Men ofta finns det inga ordnade personalutrymmen när bygget startar utan det tar ibland flera veckor innan det är ordnat. Man har väl skäl att undra varför det inte är fixat när bygget startar.

Varit en hård vinter med mycket snö och tak som rasat. Många konstruktioner av byggnader kommer nog att förändras så att de bättre passar vårt klimat och ge en hel del arbeten. Men som någon sa till mig en gång, Det är lätt att rita änglar men att få dem att flyga är svårare. Ha de.

Rolf Andersson
Ordförande Byggnads Borås

Kortinfo

Arbetslöshet

Arbetsförmedlingen Bygg i Göteborg (med ett stort upptagningsområde) hade 28 febr 2010 1 703 personer inskrivna totalt, varav öppet arbetslösa var cirka 955 personer. I GR-området (tretton kommuner i Västsverige som samarbetar) finns 3 246 personer inskrivna varav 1 777 är öppet arbetslösa. 732 är lärlingar. Av dem är 521 under 25 år (GR-området).

Motarbete risker

Det är riskfyllt att arbeta i företag utan avtal. Berätta om du vet/miss-tänker att kollektivavtal saknas där du jobbar. Se *sid 2 för kontakt*, eller kontakta en avtalstecknare se *sid 5*, för din och arbetskamraternas skull.

Sänkt avgift

Du kan vara berättigad till sänkt medlemsavgift i Byggnads om du t ex är arbetslös, sjuk eller studerar. Men det behövs intyg. *Frågor till medlems-service på respektive avdelning se sid 2.*

Ta ut din arbetstidsförkortning

Alla avtal innehåller rätt att ta ut arbetstidsförkortning. Glöm inte att plocka ut den i ledighet. Skulle den "brinna inne" har du rätt att få ersättning i pengar. *Frågor se grön ruta sid 2.*

Tidningen ETC

En ny röd tidning har sett dagens ljus. ETC Göteborg ges ut en gång i veckan. Den finns även, uppdaterad, på internet: *goteborg.etc.se*

Fackmöte en rättighet

Alla medlemmar har *rätt att få fem timmars facklig information på betald arbetstid varje år*. De s k UVA-mötena kan hållas under ordinarie arbetstid eller på kvällstid, med övertidsersättning. *Ring din avdelning, se sid 2.*

Tävling på gång

En murare, en plattsättare, en plåt- och en träarbetare, elever från Viskastrandsgymnasiet i Borås, tävlar i Yrkes-SM som hålls den 19-21 maj på Svenska Mässan i Göteborg

Din mail, adress och ditt mobilnr

Meddela, för framtida snabb information, mailadress och mobilnr till din avdelning, se gul ruta på sid 2.

Medlemsträffar, i april och framåt

Alla medlemmar är välkomna. Vet du inte vart du ska gå?

Oftast är det mötet som hålls närmast där du bor (se orter och platser nedan). Ring din avdelning om du är osäker, se sid 2.

Bygg 6:an Väst, Trollhättan/Skövde

Bengtsfors

Onsd 19 maj kl 16.30
Restaurang Freden, Bengtsfors

Ed

Torsd 20 maj kl 16.30
Gästhuset Tjuren, Ed

Lysekil

Onsd 12 maj kl 18.30
Folkets Hus, Lysekil

Trollhättan-Lilla Edet

Tisd 27 april kl 17.00
Bygg 6:an, Swedenborg Center

Vänersborg

Tisd 4 maj kl 18.30 (Tema: valet)
Nygatan 14, Vänersborg

Uddevala (Rickard Kronlid ny ordf)
Tisd 18 maj kl 18.00 (Tema: avtal 2010)
Räkkryssning, från Thulekajen, Udde-
valla. Anmälan 0520-489279 (före 14 maj)

Mariestad - Töreboda

Tisd 4 maj kl 18.00 (Tema: avtal)
Bowlinghallen, Mariestad

Mellerud

Torsd 20 maj kl 17.00 (Tema: avtal)
ABF-lokalen i Mellerud

Skövde - Tibro - Karlsborg

Tisd 11 maj kl 17.00 (Tema: rapporter
inför kongressen)
Byggnads lokaler i Skövde
Anmälan 070-2681524, före 10 maj

Skara (Dennis Svensson ny ordf)

Onsd 19 maj kl 18.00 (Tema: avtal)
Kinnekullegården

Tidaholm-Hjo-Falköping

Lörd 19 juni kl 11.00
Norra Englandssjön, Hökensås
Alla Bygg 6:ans medlemmar inbjuds
till en fiskedag. Skyltad väg från Tida-

holm mot Brandstorp

Lidköping

Månd 10 maj kl 18.30 (Tema: avtal)
Läktarsalen, Folkets hus, Lidköping

Vara

Månd 3 maj kl 18.30 (Tema: valet)
SAPs lokal, Nossebro (nära pizzerian)

Grebbestad

Tisd 11 maj kl 18.30 (Tema: avtal)
Folkets hus Hamburgsund
Anmälan 0520-48 92 75

Strömstad

Möten och besök efter önskemål, Ring
Rickard Kronlid, 0520-48 92 75

Åmål

Torsd 6 maj kl 18.30 (Tema: avtal, val)
ABF lokalen, Åmål

Bygg 12:an, Göteborg

NCC (Byggnads fackklubb)

Onsd 21 april kl 17 och torsd 2 sept kl 17
NCCs kontor, Kromet, hörsalen

Centrum, Sektion 1

Onsd 14 april kl 17
Afigs lokaler, vån 5 Järntorget 5, Gbg
Gäst: Renzo Aneröd
Onsd 1 sept 17
Målareförbundets hus, Bengt Lidnersg

Sydost, Sektion 2

Onsd 14 april kl 17 och onsd 8 sept kl 17
Viran, Mölndals Folkets Hus,

Nordost, Sektion 3

Månd 12 april kl 17 och månd 30 aug kl 17
Anders Prästg 1, Kungälv

Byggnads Borås, avd 13

Alingsås, Sektion 01

Månd 19 april kl 18. (Tema: avtalen)
ABF:s lokaler Södra Strömng 15 Alingsås.

Borås, Sektion 02

Månd 19 april kl 18. (Tema: avtalen)
Avdelningens expedition i Borås.

Herrljunga - Vårgårda, Sektion 03

Torsd 27 maj kl 18. (Tema: avtal och lerduve-
skytte. Anmälan Peter Andersen, 0708-13 61 56)

Ulricehamn, Sektion 04

Torsd 22 april kl 18, (Tema : avtalen)
Folkets Hus Ulricehamn.

Mark - Svenljunga, Sektion 05

Månd 10 maj kl 18, familjemöte vid Mos
strand i Örby. Ta med familjen så grillar vi
korv och pratar om de nya avtalen

Byggnads, avd 22, Halmstad

Falkenberg, Sektion 03

Bergåsavägen 1D, Falkenberg
Tisd 20 april kl 18.30.
Avtal och Byggnads kongress
Tisd 31 aug kl 18.30 (Tema: valet)

Getinge, Sektion 04

Tisd 25 maj kl 18.30
Bowlinghallen Getinge
Torsd 2 sept kl 18.30
Getinge Motell

Halmstad, Sektion 05

Onsd 21 april kl 18.30
Fackens Hus på Andersberg
Onsd 16 juni kl 18.30
Grillning på Gröningen (nya han-
dikappbadet på Östra stranden)

1 sept kl 18.30

Fackens hus på Andersberg
Valinfo

Hylte-Västbo, Sektion 06

Torsd 20 maj kl 18
Golf Bökhult Skeppshult
Onsd 25 aug kl 18.30 Lerduveskytte
Skärshult i Hylte

Laholm, Sektion 07

Månd 19 april kl 18.30. Korvgrill-
ning Vallervi. Ska sektionen gå
upp under sektion 05 Halmstad?

Varberg, Sektion 11

Folkets Hus, Varberg.
Torsd 22 april kl 18.30
Torsd 9 sept kl 18.30

Kolla hur det blev på nätet

När denna tidning går till tryck är avtalsförhandlingarna bara i sin linda. Men när du som medlem har tidningen i handen är de förmodligen i alla fall nästan avslutade.

Rekommendationen är alltså att du läser på Byggnads hemsida, www.byggnads.se för att se hur förhandlingarna avlöp.

Byggnads krav till arbetsgivarorganisationen Sveriges Byggindustrier (BI) var bl a detta:

- Att samtalen om ett nytt byggavtal slutförs.
- Överenskommelse om ett lägsta löneutrymme om 2,6 % beräknad på årsbasis.
- Låglönesatsning på byggstādare.
- Nya regler införs i kollektivavtalet som förhindrar en arbetsgivare att anlita personal från uthyrnings- och bemanningsföretag om det finns personer, som kan utföra arbetet, med företrädderätt till återanställning.
- Arbetsstidsförkortning med åtta tim-

mar per år med bibehållen lön. Vilket innebär att en byggnadsarbetare har 40 timmars arbetsstidsförkortning.

- För att arbetslösa byggnadsarbetare inte ska behöva vänta på a-kasseersättning måste arbetsgivaren till den uppsagda arbetstagaren lämna ett korrekt arbetsgivarintyg för att uppsägningen ska bli giltig.
- Arbetsgivaren ska tillhandahålla fungerande personalutrymmen. Om det i dessa saknas möjlighet att värma mat ska arbetsgivaren betala förrättningsersättning (t ex för lunch).
- Att regelbundna hälsokontroller genomförs minst vartannat år, istället för vart tredje år som det är idag.
- Höjd semesterlön och -ersättning.

I händelse av konflikt

Vid en ev konflikt blir konfliktersättningen 810 kr/dag första konfliktveckan och därefter 890 kr/dag. Ersättningen är ej skattepliktig.

Vad tycker du om bemanningsföretag?

Sigmund Piaszyanski,
ventilationsplåtslagare,
Icopal Metall

Det är inte bra att företagen kan ersätta uppsagda med bemanning. Dessutom har ofta bemanningsföretagen sämre villkor.

Bo-Göran Lindblom,
träarbetare, CDC Construction AB

Jag tycker det är helt fel att företagen kan göra på detta vis.

Ronny Widell, träarbetare,
Rydlers Bygg AB

Som det har utvecklats sig till idag, så är jag helt emot det. Tanken från början att bemanna vid tillfälliga toppar var ju en helt annan sak. Idag tar dom ju till och med över hela företag oberoende om det råder arbetsbrist eller ej.

Sök information på hemsidorna

Gå in på www.byggnads.se, leta där eller klicka dig vidare via *Avdelningar* och välj den du vill "besöka".

Vi hjälper till att teckna kollektivavtal

När företag behöver teckna ett kollektivavtal kan de vända sig till någon av följande ombudsmän, på respektive avdelning beroende på var företaget verkar, och boka en tid.

Bygg 6:an Väst

Bengt Karlsson, Benny Augustsson, Mikael Holmqvist, Hans-Erik Lidén och Mattias Gustafsson

Bygg 12:an

Jan-Erik Berg, Anders Johansson, Mikael Lundell, Thomas Nilsson, Jan Nyqvist och Ingemar Rönn

Byggnads Borås, avd 13

Tomas Lundin och Ronny Karlsson

Byggnads, avd 22, Halmstad

Tomas Sundqvist och Jesper Carlsson

Mail och telefonnummer se sid 16

Medlem tycker till: Bemanningsföretag är skit!

Flexibilitet. Detta är ordet som etablissemangen använder som motivering för att kunna anställa arbetare ena dagen och avskeda nästa, fullt lagligt och utan hänsyn till människan. Arbetaren ses som en maskin som producerar och om den inte är tillräckligt produktiv, eller när den blir gammal och utsliten, så gör man sig av med den och skaffar en ny.

Vad är detta för människosyn? Daglönarens tid är väl förbi, vi skriver ju ändå 2010!

Förbjud bemanningsföretag

Denna typ av företag var tidigare olaglig och ska så vara i lag.

Vi hör t ex talas om att ca 45 man anställda hos båtbyggaren Hallberg-Rassy får sparken, varefter de rekommenderas att söka anställning hos ett bemanningsföretag, för att komma tillbaka som inhyrd arbetskraft. Ja, de så kallade "besvärliga" samt gamla och utslitna får naturligtvis inte anställning på bemanningsföretaget och förblir därför arbetslösa.

Det kan aldrig accepteras att arbetare ska behöva stå med mössan i hand och be om att få stanna kvar när turordningsregler på detta sätt kringgås. Och hur ska de anställda kunna planera sin framtid när de inte vet om de har en anställning i morgon.

Vi ser också reportage på TV om situationen på Sveriges Radio/TV. Redaktionerna bemannas av inhyrd personal. Hur går det då med det fria ordet och opartisk granskning?

Vi ser vidare hur läkare, som genom att ta anställning i bemanningsföretag, dubblar kostnaden för en redan presad sjukvårdsbudget. Skriv kontrakt med blivande läkare, som försvaret gjort med piloter som utbildas, om tio års tjänstgöring för det allmänna efter färdig utbildning. Ett sätt att betala tillbaka de ca 7 mkr per läkare som skat-

tebetalarna har betalt för deras utbildning.

Georg Johansson,
golvläggare
Bygg 12:an

Ta ut rätt kurs innan valet

Byggnads har flera tillfällen när medlemmar kan få reda på hur medlemsavgiften används. Och varför facket måste finnas. Samt att fack och politik hör ihop. Tro inget annat.

I september ska du välja sida i politiken. Vad innebär det för skillnad att rösta på de rödgröna eller de blå? Förbered ditt val med att välja att gå en Facklig-politisk medlemsutbildning med deltagare från flera fackförbund.

I Halmstad erbjuds tre tillfällen i vår 26 april, 3 eller 10 maj. Anmäl dig omgående till 010-601 10 22.

I Göteborg kan du gå 19 eller 20 april. Ring Thomas Nilsson nu, 031-774 33 59.

För yngre medlemmar

Fackets Grunder är en tredagarskurs där medlemmar från flera fack deltar. Men den riktar sig till dig som är under 30 år. Du som deltar får en överblick över vad facket står för, vad du har för nytta av facket och varför just du ska vara medlem. Du kan välja att bo på internat eller sova hemma på nätterna (externat).

Under våren hålls kursen här:
24-26 maj, Göteborg (externat)
26-28 maj, Axevalla folkhögskola
2-4 juni, Viskadalens folkhögskola

Medlemsutbildningar Under hösten 2010 anordnas tre tredagarskurser i

Göteborg. Den första startar den 30 aug. Sista anmälningssdag den 25 juni. Alla medlemmar som får den här tidningen är välkomna att anmäla sig till den eller någon av de andra som startar den 27 sept och 1 nov.

Dessutom har Byggnads lagbaskurser (olika yrkesgrupper), utbildning för skyddsombud, fackliga förtroendemän, MB-ledamöter, lagbasträffar m m.

Hur och när du anmäler dig och vad du får

Deltagare på kurserna vi berättar om här intill får ersättning (skattefritt stipendium) om man förlorar arbetsförtjänst. Man har rätt att få ledigt för fackliga studier om man meddelar arbetsgivaren minst 14 dagar innan.

Ibland ersätts resor och nästan alltid bjuds deltagarna på lunch.

Vissa ABF-kurser i kärnämnen och data kan också subventioneras.

Läs mer på hemsidorna, se sid 2.

Frågor och anmälan till Morgan Karlsson, Bygg 6:an Väst, Thomas Nilsson, Bygg 12:an, Ronny Karlsson, Byggnads Borås och Margit Bik, Byggnads, avd 22, Halmstad. Telnr och mail på sid 16. Eller använd hemsidan här nedan.

**Läs mer och anmäl på:
www.fackligutbildning.se**

Anton Carlssons tävlingsbidrag var ett av de sex som gick vidare av de 190 som tävlade.

Blev han mästare?

Den 19 mars tävlade de sex finalisterna i SM för unga plåtslagare. Anton Carlsson, Östrabogymnasiet i Uddevalla, var en av dem.

Anton är 19 år och går tredje året, A inriktning plåt. Han valde det för det var det roligaste på rundgången. Han praktiserar på GM plåt i Lysekil.

Det var 25 skolor och 190 elever som fick samma tävlingsuppgift i januari, att på sex timmar tillverka ett murkrön med ifalsad stös, i förzinkad plåt. Millimeterprecision har gällt vid bedömningen.

Finalen avgjordes i Borlänge dit Anton åker med sin lärare Kenth Persson. Där genomfördes tävlingen på ett köpcentrum, inför publik.

Tyvärr missade Anton vinsten som istället gick till Gustav Näsman från Karlskrona.

Regionala skyddsombud (RSO), på hel- eller deltid

Bygg 6:an Väst

Bengt Karlsson, Benny Augustsson, Carl-Otto Widhja, Mikael Holmqvist, Morgan Karlsson, Stefan Skoglund, Hans-Erik Lidén, Mattias Gustafsson, Örjan Bolin och Björn Åkesson

Bygg 12:an

Jan Thell, Hans Stevander, Dan Berggren och Jan-Erik Berg

Byggnads Borås

Ronny Karlsson och Peter Hellberg

Byggnads, avd 22, Halmstad

Stefan Bengtsson, Henrik Fager och Jesper Carlsson

Mail och telefonnummer, se sid 16.

Värsting

Foto: Anders Karlsson

Här balanserar polska byggnadsarbetare, egna företagare (s k F-skattare), på ett istäckt tak. Vilken höjd de faktiskt riskerar livet från anas på den mindre bilden. Byggnads regionala skyddsombud slutar aldrig att förvånas över hur lågt många byggnadsarbetare värderar sina egna liv.

Christian Karlsson har tid för eftertanke. Byggtiden på lärlingsbygget är cirka 30 % längre än vanligt.

Thomas Karlsson, Marina Larsson och Joakim Carlsson är självgående men har stöd av Stefan Johansson, träarbetare på Wästbygg.

Lär sig under byggets gång

De är lärlingar men bygger på "riktigt" med ritningar, arbetsmiljö- och tidplan i byssjan.

Utänför fönstren på bygget härjar barn i olika åldrar. Innanför rutorna pågår gipsning och isolering av väggar. Gipsskivor kapas, isoleringsbalar släpas och dosborr letas upp ur gömmorna. Fyra lärlingar bygger en förskola på 600 kvm, i Bredared utanför Borås, med stöttning av en handledare Stefan Johansson.

De som fått plats i projektet var arbetslösa och hörde av sig först när det var klart för rekrytering. Tanken är att underlätta för lärlingarna att få sina yrkesbevis och för branschen att före-

tagen ska kunna rekrytera ny och välutbildad arbetskraft.

Det som skiljer från vanliga lärlingsanställningar är att de här ungdomarna inte är garanterade en anställning i företaget när de är färdigutbildade.

Bygget i Bredared har rönt en del medial uppmärksamhet. På väggen i boden sitter en GT-artikel från när Fredrik Reinfelt var på besök.

-Han frågade varför vi började så tidigt, berättar Joakim Carlsson.

Ett liknande lärlingsprojekt har nyss startat upp även i Göteborg.

Borås Stads Lokalförslörningskontor, Regionala Yrkeskommittén i Borås och Wäst-Bygg samarbetar om projektet.

Dags att försvara bucklor

Nu är det upp till kamp igen. Byggnads har tiokamp i sommar. Sätt ihop ett lag och försvara Västsveriges färger.

I tremannalag, där ingen får vara över trettio år, tävlar man i grenar allt från paintball till frågesport. I år går kampen den 30 juni -4 juli, som vanligt på Rönneberga kursgård på Lidingö. Deltagarna får resa, kost och logi och ett skattefritt stipendium.

År 2009 slutade Borås lag etta och Göteborgslaget trea. Vem vinner i år?

Rebecca Lundkvist, Willy Gustavsson, och Kim Ahlmalm jublar över vinsten.

Pouria Ghashghaei, Mattias Karlsson och Nicklas Olofsson, glada treor.

Vill du veta mer eller vara med? Kontakta Rickard Kronlid, Bygg 6:an Väst, Anders Johansson, Bygg 12:an, Ronny Karlsson, Byggnads Borås eller Henrik Fager, Byggnads, avd 22, Halmstad. Se sid 16.

Rörläggare lever farligt

Nu har det hänt igen. Käftarna på ett pressverktyg som skarvar rör har gått sönder. Käftarna spricker så att flisorna flyger i luften, vilket innebär stor fara för både ögon- och sårskador.

Metoden för skarvning av rör heter MPF. Pressverktygets käftar läggs runt röret och en hydraulisk kolv går ut och pressar ihop skarven.

Rören dras ofta i taket eller i slitsar i väggen. För att undvika skador, undersök verktygen och rören noga innan pressning. Och tänk på att använda skyddsutrustning.

Verktygen ska vara kontrollerade en gång varje år.

Faran inte över

Asbest är fortfarande en stor hälsorisk på arbetsplatserna. I fastigheter byggda före 1980 är sannolikheten stor att det finns asbest. Det första byggherren och arbetsgivaren ska göra på arbetsplatsen är en riskinventering av kvartsdamm, pvc och asbest. Det görs genom att först kolla isolering på rör, lim i plastmattor eller fix till kakel/klinkersplattor.

Saknas isolering måste man ta reda på vem som har tagit bort den och varför. Är det ett saneringsföretag? Har de tillstånd? Finns tillståndet på arbetsplatsen? Kan ägaren ha rivit bort isoleringen, med risk för att hela arbetsplatsen kan vara full av asbestdamm.

Kräv att det ska tas prov på arbetsplatsen vid misstanke om asbest.

I skrivande stund är snöskottning högaktuellt. Det fuskas vilt med fallskydd både på kommunala fastigheter och privata hus. Fallutrustning är en billig livförsäkring. Alternativet kan

vara att bli allvarligt skadad eller få plikta med livet.

Ronny Karlsson
Byggnads Borås
Regionalt skyddsombud

Nya skyddsombud

Skyddsombud i företagen utses varje Smånad. Stötta dem extra när de är helt nya i sin roll. På avdelningarnas hemsidor, se sid 2, redovisas i mån av tid nya skyddsombud och de som nyss fått andra fackliga förtroendeuppdrag.

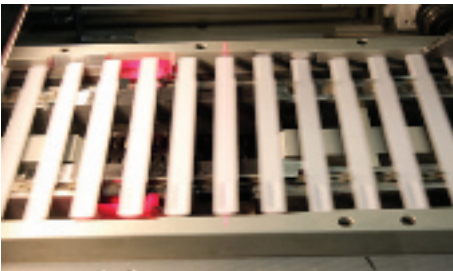
Ämnet kommer från långsamt växande glasbjörkar som växt i sandjord i Mellansverige.

Ämnet förvandlas till stickor.

Den röda färgen var från början ett rötskydd. Idag finns den mest för att den hör till.

Med kameraoptik kollar man varenda sticka som rusar förbi. T ex längd och böjning.

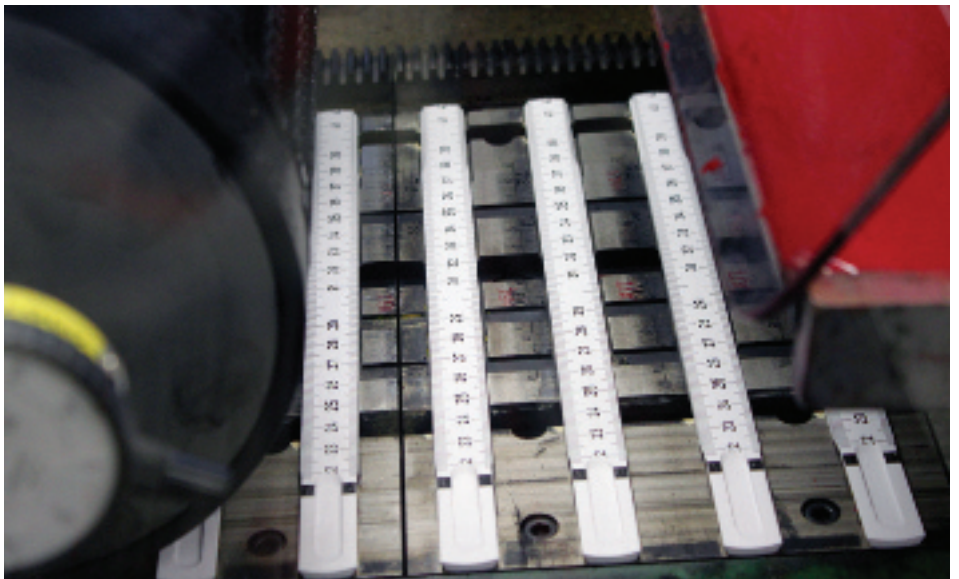
Vårrusig i vårhus

Det finns lediga hyresveckor, för Bygg 12:ans medlemmar, under våren i göteborgsavdelningens stugor. Mest finns på Gullholmsbaden.

Ring Yvonne Andersson, 031-774 33 76 för bokning och mer info.

Blåsippan ute i backarna vid Gullholmsbaden stå...

I den här maskinen målas stickorna. De här trästickorna har precis passerat den svarta färgen och är på väg mot den röda. Därefter vänds de och samma procedur sker.

Stock med lång historia

Så gott som alla, i alla fall män, i Hultafors har jobbat på Tumstocken. Där stolthet och själ sitter i väggarna. Och där många hemligheter skyddas.

Mått förändras. Aln använder vi inte längre, verktrum försvann 1975 och nu är tummen på väg bort. Men...tumstocksfabriken i Hultafors består. Och är modernare än någonsin. Nya produkter tas fram och "följer med" när företag förvärvas.

Fast när vi får träda innanför dörrarna till tillverkningsfabriken känns historiens vingslag. Maskinerna stampar, tickar och går överallt. Högteknologi döljs bakom delvis skavda "fasa-

der", datorskärmar visar det som registreras. Så gott som alla maskiner är specialtillverkade här, av personer som arbetar i fabriken. Det innebär att många industrihemligheter finns härinne och fotorestriktioner är nödvändiga hos världledande tillverkaren av tumstockar, med mm som vanligaste mått.

Maskinerna har döpts efter vad de uträttar. "Spårvagnen" fräser t ex spåret där leden, som ger tumstocken utvecklingsfunktionen, ska ligga.

Tumstockar finns i olika material. Idag ser vi huvudsakligen den klassiska trästocken bli till.

Trät, glasbjörk, kommer från Mellansverige i form av sk ämnen, 30-75 mm breda och långa som mindre vedbitar.

- Avfallet ska inte köras på vägarna, säger Roland Källgren anställd många år på fabriken och guide idag.

Virket har lagrats som plank utomhus ca ett år innan det anländer till Hultafors. Fuktheten är då ca 15-20 %. Det torkas här ytterligare, ner till 8 %. När det är klart klyvs materialet till stickor som hyvlas till exakta tjockleken. Det bildas minimalt med spill. Med kameraoptik kollas blixtnabbt exempelvis längd, bredd och böjning. Men även ögonkontroll görs överallt.

Den röda typiska färgen, som torkar

Teater i nytt hus

När gick du på teater sist. Passa på att besöka Folkteatern i Göteborg. Den bjuder en annorlunda teaterupplevelse i nyrenoverade lokaler

Folkteatern i Göteborg, där tidningens avdelningar är medlemmar, nyöppnades i mars 2010 med Lars Noréns uppsättning av *Orestien*. Ett klassiskt, tidlöst verk som skildrar människans konflikt mellan individ och kollektiv. Aktuellt. Se också demokratin födas. GPs rescensent tyckte föreställningen var "en stor teaterhändelse".

Boka biljetter på 031-60 75 75.

Byggnads kongress hålls 3-6

Lederna tillverkas helt och hållet i fabriken.

Tumstockarna är utmärkta reklambärare. 35 % är reklamtryckta. Här visas en ritning.

Ett enkelt handgrepp, en avsyningsolfjäder.

Så här sattes stockarna ihop förr berättar Roland Källgren. Ett riktigt tråkigt jobb.

Hultafors är idag, sedan 1993, ett helägt dotterbolag till Investment AB

Latour.

De senaste åren har Hultafors förvärvat bland annat Wibe Stegar AB i Nässjö och Snickers Workwear AB i Stockholm. Sortimentet har kompletterats med stegar, bockar, pallar, ställningar och arbetskläder.

Det märks i Hultafors utställningsballar även om här bara syns den produkt vi alla förknippar med namnet Hultafors.

i oavbruten utveckling

på tre sekunder, målas på efter att stickan ändfrästs. I lådor transporteras 2 000 stickor i taget mellan de olika stationerna.

– Varje dag tillverkar vi 300 000 stickor, vilket motsvarar 150 lådor.

Nästa stopp är då "spårvagnen" och därefter väntar maskinen som finurligt och dataövervakat trycker streck och siffror. Lackningen, som görs genom att stickorna doppas, vänds och doppas igen i vattenbaserad lack, är en process som tar ungefär två timmar.

När det är klart väntar då antligen själva ihopsättningen. Även här görs det av en fabriksutvecklad maskin, ganska liten på jorden, som utför den komplicerade uppgiften att göra en tumstock. Varje sifferseriesticcka stoppas in i ett fack men solfjäderkollas innan (se bild) som en sista säkerhet.

– Vi gör 1 000 m/tim idag. På 60-talet sattes de ihop för hand. Då blev det 900 m/dag, säger Roland Källgren.

I rummet intill ljuder ett väloljat maskineri.

– De som jobbar här hör direkt om något är fel.

Det är lederna som tillverkas här. De består av brickor, nit och fjäder, av bl a ett högkvalitativt svenskt bandstål. Innan de sätts på plats placeras en liten

droppe olja i dem.

År 2008 passerades det nionde varvet runt jorden i antal meter. 12 milj meter tillverkas per år. Främst norra Europa är tumstocksländer. Men med olika format. Danmark har t ex tvåmetare i tolv delar, Norge enmetare i sex delar och Sverige tvåmetare i tio delar.

Personalen, ett femtiotal personer, arbetar tvåskift. Många har arbetat över 25 år. Nästan allt underhåll och all produktutveckling sker på plats.

En snickare känner sig naken utan sin tumstock, denna världens mest "utvecklade" genuina svenska produkt. Med det ofattbart låga priset, ca 60 kr.

Vilket redskap?

Bilden till höger är en detalj på något som är vanligt förekommande på byggarbetsplatser. Vad? Vi skickar fyra trisslotter till den medlem vars kort/brev/mail dras först av de rätta svar (med namn, adress och helst medlems- och/eller födelsenr) vi fått in senast 15 maj 2010.

Vinnare i Byggtolvan nr 4-09 blev Bengt-Åke Tåli, Göteborg och i Byggvästen nr 1-10 Roland Fredriksson. Rätta svar var Linnégatan och tumstock. *Skriv till: Trisslotsbygget, Byggvästen, Olof Palmes Plats 1, 413 04 GÖTEBORG alt: marie.thegerstrom@byggads.se*

Svenska mått- och tumstocks-fabriken

startades den 1 april 1883 av Chalmersingenjören Karl Hilmer Johansson Kollén. Efter fem år i Stockholm gick flyttlasset till Göteborg. Där växte man relativt snart ur lokalerna och i början av 1900-talet bar det av till Hultafors, i princip obebyggt men närheten till vatten, Sörån, och järnväg lockade.

1925 tog företaget namnet Hultafors. **1967** hade det första varvet runt jorden tumstockar tillverkats, 40 077 km.

Känns detta igen?

Nästa nummer av Byggvästen kommer i augusti 2010. Tipsa om arbetsplatser eller annat du vill läsa om. Tel 031-774 33 61, marie.thegerstrom@byggads.se. Hör av dig senast 15 juli.

Schyssta villkor är snart ett minne blott?

Om den borgerliga regeringen får som den vill så kommer snart schyssta villkor på arbetsmarknaden att vara ett minne blott. Regeringen vill nämligen att olika regler ska gälla för svenska respektive utländska företag. Inom byggsektorn innebär det fritt spelrum för utländska byggföretag att konkurrera med lönedumpning och sämre arbetsvillkor. För när företag inte längre behöver teckna kollektivavtal så finns det inga skäl att prioritera de anställdas trygghet.

Regeringen vill nämligen bakbinda fackets handlingsfrihet genom att införa en massa regler för när fackliga stridsåtgärder mot utländska arbetsgivare ska tillåtas. Genom att försvåra för de fackliga organisationerna att teckna kollektivavtal kan fackets inflytande minskas. Regeringen försöker alltså bakvägen riva ner de trygghetsystem vi hittills haft på arbetsmarknaden.

Att svensk lag för arbetsmarknaden måste ändras var något som EG-domstolen slog fast 2007. Det var då Byggnads förlorade målet mot det lettiska byggföretaget Laval. Men de lagändringar som regeringen nu föreslår går mycket längre än vad domstolens beslut krävde. Det är uppenbart att regeringen använder EG-rätten som ursäkt för att krossa den svenska fackföreningsrörelsen - och därmed begrava den svenska modellen.

Vi socialdemokrater i riksdagen menar att regeringens förslag begränsar de fri- och rättigheter som finns angivna i grundlagen. Vi kommer därför att göra allt för att stoppa beslutet. Om vi inte lyckas så lovar vi däremot att riva upp beslutet efter en röd-grön valseger i höst. Sverige behöver fler jobb med schyssta villkor - inte lönedumpning och illojal konkurrens.

Claes-Göran Brandin
träarbetare och riksdagsledamot (S)

Du vet väl att du kan logga in på medlemssidor på www.byggnads.se. Du behöver personnummer och medlemsnummer (se Byggnadsarbetarens baksida)

Höj valtemperaturen

Det är dags att börja fundera över hur vi ska ta hand om varandra i det här landet. Det som kallas politik och påverkar hela din och din familjs vardag. Både arbets- och privatliv. Vad händer med skolan, sjukvården och med de äldres tillvaro?

Börja därför prata politik i byssjan och med grannar och vänner. Se vad som hänt i landet de senaste åren. Alla har säkert någon i sin omgivning som t ex har problem med Försäkringskassan trots att han/hon är sjuk eller som har blivit arbetslös och a-kasseersättningen inte räcker till att klara av det mest grundläggande.

En del av oss har fått mer i plånbocken men på vems bekostnad? Och hur mycket blev det egentligen när den höjda a-kasseavgift var betald och när man inte längre fick göra avdrag för fackföreningsavgiften i deklarationen.

Allt som hänt lovade Alliansen inför förra valet. Vi får lyssna bättre nu.

Vill du ha besök av en politiker på arbetsplatsen? Så att du kan ställa och få svar på dina frågor. Ring din avdelning, se sid 2.

På Bygg 6:an Väst finns dessutom Peter Andersson, 0707-534 203 och på Bygg 12:an kan du ringa Jonas Attenius, 031-774 33 32.

Mike McMahon, Jonas Attenius och Anders Karlsson vid förra årets Första maj i Göteborg

Ställ upp 1 maj för de dina

Om ett par veckor är det Första maj. Sätt potatis en annan dag.

Den långa vintern detta valår är symbolisk. För det har blivit kallt i Sverige. Ett tidigare tätt skyddsnät har glesnat. Sjuka tvingas till arbete och de som blir av med jobbet får en a-kasseersättning som knappt går att leva på. Ställ därför upp i Första maj-tåget på din ort för att visa att vi behöver ett solidariskt samhälle där "Alla ska med". Ingen väljer att bli sjuk eller arbetslös. Du eller någon som står dig nära kan också drabbas.

Här är några platser, läs mer i media.

Trollhättan/Vänersborg: Huvudtala-

re: Stefan Löfven, ordförande, IF Metall

Halmstad: Tåg kl 14 från Stora Torg till Kapsylparken. Huvudtalare: Anders Ygeman, ordförande Miljö- och Jordbruksutskottet

Varberg: Tåg kl 11 från Folkets hus, Varberg till Socityén. Huvudtalare: Adnan Dibrani.

Borås: Tåget går från Stora Torget kl 14 till Stadsparken. Huvudtalare: Morgan Johansson

Göteborg: Tåg kl 15.30 från Järntorget till Götaplatsen. Huvudtalare: Wanja Lundby Wedin ca kl 16.15.

Rikhard Pernklint är glad över sin arbetsgivare men mildt sagt irriterad på Försäkringskassan.

SKA bli frisk men vill ha tid

Rikhard Pernklint föll tre meter rätt ner i marken. När han fortfarande inte kunde sitta tyckte Försäkringskassans handläggare att han kunde börja jobba lite lätt.

Skyffeln Rikhard Pernklint stöder sig på medan han berättar är inte ens hälften så bred som en vanlig. Det kan ses symboliskt för hans nuvarande begränsade arbetsförmåga.

- 17 mars förra året ramlade jag från en lastbil. Det var 3 m ner till marken.

Följden blev kotfraktur och kotkompression och en lång tids sängliggande i hemmet med bl a gåbord till hjälp. Ett bra tag innan dag 90 (se spalt till höger) kom samtalet, om att upprätta en rehabiliteringsplan, från Försäkringskassans handläggare. En person Rikhard inte har mycket till övers för.

- Han ifrågasatte då om jag kunde komma tillbaka. Tyckte jag skulle säga upp mig och bli telefonsäljare.

Rikhard Pernklint är ställningsbyggare anställd på IBS Byggnadsställningar AB. Företaget har ställt upp och ingen skugga ska falla på dem betonar han. I augusti började han arbeta 50 %.

- Man måste vara tillbaka innan dag 180 av sjukskrivningen. Återrehabiliterad eller inte.

När Rikhard genom intensiv sjukgymnastikträning började bättra på sig var oturen framme igen.

- Den 22 sept fick jag en dörr, som

ramlade ur karmen, över mig. Den drog bl a av ett muskelfäste i armen.

Detta inträffade så nära inpå den tidigare sjukskrivningsperioden att dagarna las ihop. Det innebär att när du får den här tidningen måste Rikhard vara tillbaka i jobb till 100 %. Oavsett om han är återställd. För då har det gått mer än 365 sjukskrivningsdagar.

När vi träffas i mars kan han fortfarande inte lyfta ner tallrikar från översta hyllan hemma. Betänk då att han är ställningsbyggare. Idag kör han lastbil och arbetar på depån i Utby i östra Göteborg. Men han är ställningsbyggare och behövs på företaget.

Eftersom reglerna är snåriga har Rikhard tagit för vana att nitiskt ringa till sin handläggare och fråga om stort och smått. I januari fick han en ny kontakt. Som han är mera nöjd med. Men bestämmelserna kvarstår.

- Regeringen har satt de nya reglerna. Och ingen har reda på dem. Det är åt helvete, utbrister han och uppmanar de ansvariga att ändra tagna beslut.

- Personer som har en diagnos med dödlig utgång tvingas idag ut i jobb.

Han är övertygad om att han med hjälp av sjukgymnastik ska komma tillbaka till jobb. Men det borde ske när han är frisk och inte när risken att bli utförsäkrad tvingar honom.

- Hotet om att inte bli beviljad fortsatt sjukpenning hänger över en hela tiden.

Kortinfo rehabkedjan

Rätten till sjukpenning bedöms sedan 1 juli 2008 efter *rehabiliteringskedjan*. När du är sjuk prövas din förmåga att arbeta regelbundet.

Dag 1 - 90

Under de första 90 dagarna du är sjukskriven bedömer Försäkringskassan (FK) om du klarar ditt vanliga arbete.

Dag 91 - 180

När du har varit sjukskriven en tid ska FK ta reda på om din arbetsgivare kan erbjuda dig en permanent omplacering till arbete som du klarar.

Dag 181 - 365

Om du fortfarande inte kan arbeta p g a sjukdom efter 180 dagar ska FK ta reda på om du kan arbeta utanför arbetsgivarens verksamhet.

Dag 366 -

Från och med dag 366 bedöms din arbetsförmåga alltid mot hela den reguljära arbetsmarknaden.

Är du arbetslös bedöms din arbetsförmåga i förhållande till hela arbetsmarknaden från början.

Skyddsnet för medlemmar

Byggnads medlemmar har försäkringar som ofta glöms bort.

AGS-försäkringen ger 12,5 % av betald sjukpenning i ersättning vid sjukskrivning, från dag 15 om man varit anställd i minst 90 dagar.

AGB-försäkringen gäller för dig som är 40 år eller äldre. Du kan du ansöka om ersättning, minst 26 000 kr (om du arbetat heltid) om du blir uppsagd p g a arbetsbrist. Villkoren är bl a att du ska ha varit anställd minst 50 mån under en femårsperiod hos ett eller flera företag anslutna till försäkringen.

Omställningsstöd (TSL) är också ett sätt att komma vidare för den som blir uppsagd p g a arbetsbrist. En coach hjälper till att hitta en ny sysselsättning. Villkoren är bl a ett års anställning i företag som omfattas av avtalet och har kollektivavtal.

Leta mer info på www.byggnads.se

Frågor om allt ovan kan Morgan Karlsson, Bygg 6:an Väst, Charlotte Bejmyr, Bygg 12:an, Tomas Lundin, Byggnads Borås eller Jesper Carlsson, Byggnads, avd 22, Halmstad svara på.

Telnr och mailadresser finns på sid 16.

Större byggen på gång

Anmälda arbetsplatser med beräknad högre entreprenadkostnad
15 dec 2009-28 febr 2010

Bygg 6:an Väst

Asplunds Bygg AB, Ombyggn Kärnsjukhuset, Skövde

Backgårdens Bygg, Nyprod kontor och verkstad, Lidköping.

Calles Bygg AB, Om- och tillbyggn äldreboende, Töreboda

Peab Sverige AB, Nyprod lägenheter, passivhus. Grebbestad.

Skanska Sverige AB, Nyprod lägenheter i småhus, Trollhättan

Bygg 12:an

Bergö Smide & Byggservice AB, Rivningsarbete, Hisingen, GBG

Byggmetod AB, Ny- och ombyggn, Göteborg

Byggnads AB Tornstaden, Nyprod lägenh, förskola, gruppboende, GBG

Erlandssons Bygg i Väst AB, Stambyte och badrumsrenov, Mölndal

Fiskebäck Byggnads AB, Rot- och nyprod, Skäpplandsg, GBG

F O Peterson & Söner Byggnads AB, Ny- och ombyggn Neubergska (äldreboende m m), GBG

Nyprod taklägenh, Jungmansg, GBG

NCC Construction Sverige AB, Nyprod bostäder, Lindome

Nyprod rättspsykiatrisk klinik, Olofstorp

NCC Construction Sverige AB,

Region Väst Invallning och ombyggn cisternanl, Skarvikshamnen, GBG

Peab Sverige AB, Nyprod kontor, Kuggen, GBG

Per Jacobsson Byggnads AB, Nyprod lägenh, Stenungsund

Skanska Sverige AB, Nyprod passivhus (lägenh och radhus), Öjersjö

Tuve Bygg AB, Nyprod lägenh, Kvi-berg, Göteborg

Byggnads Borås

Bygg-Arvid, Renovering STUBO:s fastighet Ulricehamn

Erik Larssons Bygg, Ombyggn vårdhem Ulricehamn

Peab, Nybyggn bilhall, Hedins, Borås

Byggnads, avd 22, Halmstad

Återkommer i nästa nummer

Ursäktat ordvitsen men de byggare som uppför det här huset har verkligen spetskompetens.

Liksom plasten blir glasfasaden "mjölkig".

Danel Svensson upplever inte bygget som så speciellt, men något enformigt.

Har bespetsat sig på må

Entrén till Borås kommer inte att bli sig lik när det här huset står klart.

S trålande sol. Det är det idag. Men det har det inte varit alla dagar medan Gina Tricots nya huvudkontor har växt upp i rondellen ett minstenkast från Borås Resecentrum.

- Det har varit djävulusiskt kallt. Här är ett köldhål. Vi har frusit i princip varje dag, säger träarbetare Daniel Svensson, RO-Gruppen, ett av många företag som är entreprenörer här.

Och i höstas regnade det. Mycket.

I början av byggtiden orsakade också grundvattennivån en del funderande.

På väg upp i bygghissen, monterad där det ska bli en lång gång rakt in i huset, lägger sig Borås framför fötterna. De som i framtiden besöker den "kuvös" som ska byggas på det vit-singeltäckta taket får en makalös utsikt att beskåda. Häruppe går det också, än så länge i alla fall, att känna husets speciella triangelform. Idag ligger solblänkande minst meterhöga konsoler i hopar här och var på de dryga 1 000 kvadratmetrarna. De ska användas för att fästa glasfasaden i. Den som vågar luta sig ut vid den södra spetsen ser just den blivande spetsen och hur nära trafiken rullar .

- Tänk om en bil får sladd och far rätt in i spetsen, spånar Dick Johansson, en av RO-gruppens två platschefer. Han ser bygget som en utmaning.

Inne på kontoret finns ett diagram uppritat med alla entreprenörerna. Vi räknar till minst femton. Dessutom är flera bemanningsföretag och inlånad arbetskraft på platsen. Samordningsträffar hålls varje vecka. Både Daniel Svensson och Dick Johansson hävdar att det fungerar med bara mindre incidenter. Däremot undrar Daniel vari besparingen ligger.

Huset kommer att innehålla, utöver parkeringsytorna i bottenplanen, flera hundra kontorsplatser. Trekantensformen kommer förmodligen inte att märkas för dem som ska arbeta i dem när planen blir färdigredda.

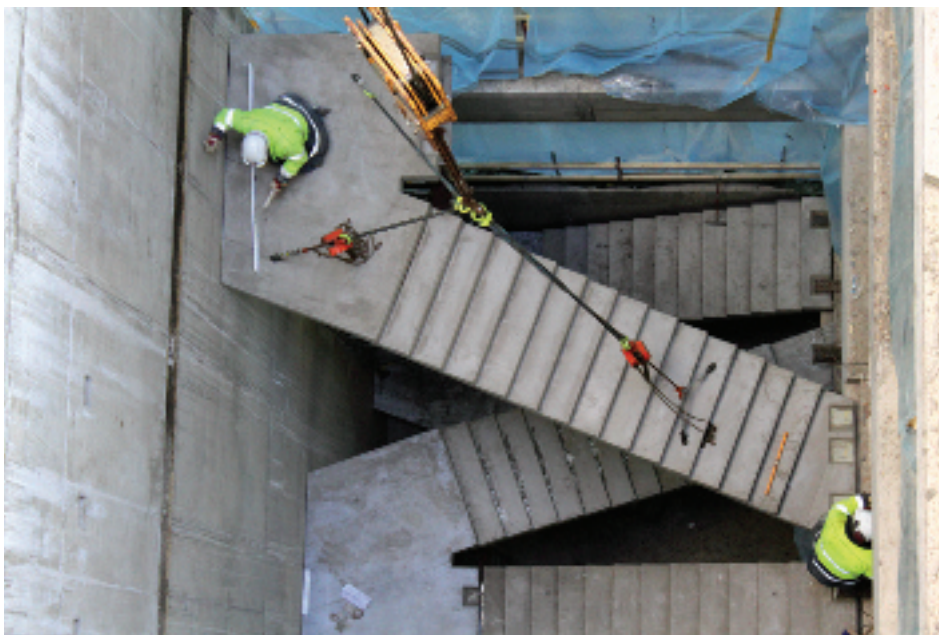
Huset har så gott som inga pelare och spännvidden är upp till 17 m. Man använder därför HDF-bjälklag där det är extra viktigt att de hål som ska borraras hamnar på rätt ställe. Detta kontrolleras ständigt.

- Vi flyttar på utsättningar på 50 mm hål, berättar Dick Johansson.

All infästning får vara högst 30 mm. Vilket gjort att sprinklermontörerna fått hitta en specialinfästning

Det enda trät i huset kommer att

Gert Wingårdhs arkitekter är inte kända för enkla lösningar. I trapphuset löper de olika delarna i zickzack. De ska förses med väggar där handledarna ska vara infällda.

let 101010

vara lister och dörrar. Bara plåtreglar används. Fasaden blir Mineritskivor.

- Det blir enformigt när man inte byter material mellan ytter- och innervägg, tycker Daniel.

Bakom gipset sätts en kantfalsad 60 cm plyfaskiva, en nyhet.

Inget material levereras under arbetstid utan kommer efter kl 16. Stuvorna ställs intill väggarna för belastningens skull.

Så till den spektakulära fasaden.

Den medför bl a att det blir dubbelt ställningsbygge. Minst fem till nio man från Heab håller dagligen på att bygga

Nu växer den andra ställningen upp, den som krävs när det mjölkiga glaset ska monteras 80 cm utanför den vanliga fasaden. I takt med att glaset kommer på plats plockas ställningen ned.

- Det ska vara en spiraltrappa i varje hörn. Och mellan våningarna ska ett galler finnas som man ska kunna gå på, berättar Dick Johansson och funderar över hur den tänkta belysningen underifrån då kommer att fungera.

Huruvida de som arbetar i huset kommer att se ut är ännu oklart.

Tidlönen på 167 kr/tim är det som gäller på det här bygget för RO-gruppens kollektivarer. Och målet är att vara klara den 10/10 2010.

På dessa konsoler ska glasfasaden fästas. Arbetet utförs uppifrån och ner. Vädterskydd har monterats så att det inte ska regna ner i utfackningsväggarna.

Fakta Gina Tricot huvudkontor Borås

Byggstart: Maj 2009

Klart: okt 2010

Byggherre: Fastighets AB Brodal

Projektgenomförare: Byggfast

Kontorsyta: ca 7 000 kvm

Parkering: ca 3000 kvm

Antal våningar: sju (ett under mark)

Ett trettiotal entreprenörer kommer att vara inblandade under byggtiden.

Huset är en tredimensionell fastighetsbildning, två fastighetsägare i ett och samma hus. Borås Parkerings AB. Gränsen går mellan de två undre parkeringsplanen.

Mer kortinfo

Semestern 2010

Semestern 2010 infaller under veckorna 27-30, den 5 - 30 juli.

Ingen lön på kontot

Ring DIREKT, om du inte får lön den dag du ska ha den. Det är speciellt viktigt om du arbetar i ett mindre företag. Tiden är oerhört knapp om man ska föra en indrivningsprocess.

Telnr till alla avdelningar, se sid 2.

Arbetskamrat från annat land

Hjälp dem på din arbetsplats som inte pratar svenska om de behöver hjälp av facket eller vill bli medlemmar. Språksvårigheter kan göra att de avstår att be om hjälp även om den verkligen behövs. Är de polskspråkiga ge dem gärna telefonnumret till Mikolaj Kosieradzki, 031-774 33 86.

Skyddsombud har fått större ansvar

Sedan 1 jan 2010 ger Arbetsmiljölagen skyddsombud rätt att agera för säkrare arbetsmiljö för alla på arbetsplatsen. Det vill säga även för t ex inhyrd personal och underentreprenörers anställda.

Nationaldagen

De år som den 6 juni, nationaldagen, infaller på en lördag eller söndag, som i år, ska de som arbetar under vvs- och plåtavtalen få ut en kompensationsdag.

Nära 30 mkr krav på Rimec

Byggnads har stämt bemanningsföretaget Rimec. Stämningen gäller krav på löner, övertids- och semesterersättning, kollektivavtalsbrott och obetalda försäkringspremier för 163 polska byggnadsarbetare. För var och en av dem rör det sig om 160 000 kr.

Rönneberga

Rönneberga kursgård på Lidingö (där Byggnads är delägare) erbjuder även i sommar, 4 juli-8 aug, billiga övernattningsar. Boka på 08-446 78 00.

Hemsida: www.ronneberga.se

Inkomstförsäkringen ändras

Byggnads inkomstförsäkring ska utvärderas på kongressen i juni. För att den ska kunna ta ett beslut i endera riktningen har en utfasning av försäkringen påbörjats. Du som redan har ersättning påverkas inte.

Löner medlemmar i väst förtjänat

De flesta jobb kan mätas, även i s k sämre tider. Det är inte ovanligt att lönen ökar med 20 kr/tim, vilket höjer både semesterlön och pension.

Siffrorna nedan talar sitt tydliga språk. Har du frågor eller vill veta mer om övriga yrkesgruppers mätningar se kontaktuppgifter till böger.

Prestationslöner trä, betong, mur, anlägg (TBMA) och vvs 1/12-09-28/2-10

TBMA, femton högsta mätningarna	tim	kr	avd
PSAB, Bockemossen	504	238:50, ack	12
PSAB, Blåhammarfjället	573	220:00 ack	12
PSAB, Syster Emmas Gata	2 001	215:81, ack	12
Veidekke Entreprenad AB, Ögonkliniken Uddevalla	1 082	209:42, ack	6
PSAB, Lilla Gatan	607	205:00, ack	12
Stenmarks Bygg AB, Bokbindaren	2 082	204:75, ack	6
BYGG SJÖGREN Halmstad, Högskolan Öhrlings	2 145	204:19, ack	22
Calles Byggnads i Skövde AB, Kv Ventilen Skövde	1849	203:97, ack	6
Tage & Söner Varberg, Varbergs Sjukhus	1791	203:30, ack	22
PSAB, Prologatan	424	203:00, ack	12
Göteborgsbyggen, Hallen	3347	202:25, ack	12
NCC Fyrbodal, Väg E6,, Solhem-Pålen, Strömstad	5 509	201:16 (anlack)	6
Llentab AB, Martin & Melker	814	198:56 (reslön)	6
Petersson & Hansson Falkenberg, Hjorten	1825	198:45, ack	22
Göteborgsbyggen, Hallens förskola	349	197:19, ack	12
VVS, fem högsta mätningarna			
Västgötarör AB, Råslätt	526	351:58	6
Bravida Sverige AB, Entréhall sjukhus Lidköping	532	237:12	6
Högbergs rör AB, Sahlgrenska sjukhuset	26 527	232:00	12
NVS Installation AB, Kvänum Energi	670	222:01	6
NVS Installation AB, Varnhem Pellets	35	219:61	6

Mer siffersugen? Kontakta oss

Fyra avdelningars mätningföreståndare har mängder av kunskap.

Synpunkter och frågor om publice-rade, och andra, mätningar kan du ställa till respektive mätningföreståndare (som är den som ansvarar för bl a lönefrågorna på avdelningarna).

Eller vill du prata om lön och löneform på din arbetsplats? Vi kommer gärna ut och besöker eller om du hellre vill komma till avdelningen. Hör av dig!

Kontakta Carl-Otto Widhja, Bygg 6:an Väst, Conny Johansson, Bygg 12:an, Peter Hellberg, Byggnads Borås eller Thomas Sundqvist, Byggnads, avd 22, Halmstad. Telefonnummer och mailadress på sid 16.

Lönestatistik för hela året 2009

Är du intresserad av den kontakta Carl-Otto Widhja, Bygg 6:an Väst, Conny Johansson, Bygg 12:an, Peter Hellberg, Byggnads Borås, Thomas Sundqvist, Byggnads avd 22, Halmstad. Telnr och mail se sid 16.

På Bygg 12:ans hemsida (se sid 2) finns den egna statistiken.

Genomsnittsförtjänst per timme prestationslön och tidlön 4:e kvartalet 2009

	Prestationslön (fördelningsförtjänst)				Tidlön (normtidsförtjänst)			
	Bygg 6:an Väst	Bygg 12:an	Byggnads Borås	Byggnads Halmstad	Bygg 6:an Väst	Bygg 12:an	Byggnads Borås	Byggnads Halmstad
Mur	0	0	0	151:57	Saknas tabell specifikt för murare			
Trä/Betong	0	175:55/193:56	0	0	147:47*	151:96*	142:01*	142:03*
Anläggning	179:26	171:18	0	0	142:21	156:65	152:40	198:10
Maskin	0	0	0	0	144:36	162:44	164:51	149:89
Kran/Maskin	0	0	0	0	0	0	0	0
Rör	197:47	199:32	0	157:67	168:63	171:24	159:62	159:64
Industrirör/Isoler	253:98	0	0	0	155:35/155:24	0/154:66	0/145:25	0/152:50
Plåt	196:83	196:83	196:83	206:32	Görs ingen tidlöneredovisning			
Papp	176:47	0	153:23	0	137:74	148:38	116:67	0
Undertak	0	0	0	0	0	160:86	150:00	0
Plattsättning	0	0	0	218:41	0	146:25	154:76	164:14
Sten	0	0	0	0	0	0	0	0
Golv	0	195:63	211:50	184:87	165:53	164:34	148:62	157:90
Ställning	0	0	0	0	138:00	146:63	150:00	145:82
Glas	0	148:99	0	0	140:76	145:61	139:88	143:36
Städ	0	0	0	0	123:25	138:28	134:00	134:00
TBM* Ackord	177:61	175:82	170:63	179:13	* TBM=TräBetongMur			
TBM* Resultatlön	174:54	166:58	0	155:52				

OBS! Förtjänststatistiken i Byggnadsarbetaren kan skilja sig från den ovan. Vi redovisar fördelningsförtjänst och fler TBM-ackord.

Spara lönespecifikationerna

Ursäkta om vi tjarar. Men det finns skäl till det. Dagligen träffar vi medlemmar som råkar i ekonomiskt trubbel, ofta för att de inte sparar sina lönespecifikationer.

Du måste kunna bevisa att du fått lön, hur stor den var och att du är övertygad om att skatt har betalats in. A-kassan, Skatteverket och

konkursförvaltare är exempel på instanser som behöver veta detta om din arbetsgivare smiter från sitt ansvar och inte gör det han/hon är skyldig att göra. Det händer att företagare "försvinner", eller går i konkurs. Då är det av yttersta vikt att du har ordning på dina papper. Det kan avgöra om du kan ställa mat på bordet eller inte.

Lärlingsbok och a-kassa, Du måste ansöka

Varje år får elever som lämnar byggprogrammen information om att de måste ansöka om att bli medlemmar i a-kassan. Det sker inte med automatik. Och varje år är det många, många som missar detta.

Påminn därför nykomna lärlingar på bygget om a-kassan när de efter avslutad skolgång börjar på bygget. De blir inte, som det var förr, automatiskt medlemmar i a-kassan om de blir medlemmar i Byggnads.

De unga måste också, ihop med arbetsgivaren, ansöka om att få en lärlingsbok där arbetade timmar ska föras in.

A-kassan 010-601 18 00 el www.byggnads.se, klicka på A-kassan uppe på sidan.

Conny J Johansson informerar ungdomar från byggprogrammen inför yrkeslivet förra våren.

Alla elever som kom till träffen fick ett USB-minne med allt viktigt de måste tänka på.

Konkurser

Följande konkurser har kommit till avdelningarnas kännedom under vintern (inga rapporter under perioden till Byggnads Borås och Byggnads, avd 22, Halmstad).

Bygg 6:an Väst

556610-5762, Svensk Maskinbörning AB
681021-6033, Skara Byggtjänst & Industriservice
630828-5938, Gunnarssons Bygg, Joakim

Bygg 12:an

730805-4951 Gräv & Byggtjänst i Furu-
lund
556063-4486 Scanmontage i N-botten AB
556691-1532 Svenska Elitbyggen AB
600311-1793 GamlestadsMiljöAltern-
Energitekn
556658-4651 Johanssons & Strandb.
Bygg/Kustf

969729-8199 KB Entrepren i Västra
Götaland
556673-5154 All Constr Renovation
Sweden AB
556758-3686 B Fido Power AB
556682-5369 Trestads Riv & Betong-
börning AB
556607-6237 Husbolaget i Väst AB
556720-1552 Åhrby Bygg AB
891001-0811 Byggstöd i Bohus
556732-7845 Gbg Fastighetsserv & För-
valtn AB
556743-4294 Magloria Konsult AB
556688-0554 Osborn Nicklas Construc-
tion AB
556761-2568 Siggadalens Byggservice AB
556641-0295 Landvetter Kök AB
556439-4939 Olivedals Projekt AB

Fick vi några avtal första april?

Arbetslösheten har ökat med ca 3,5 % sedan januari 2009 i västra Götaland, precis under riksgenomsnittet. Våra lärlingar far illa av detta. Det är svårt att få ut dem på lärlingsanställningar. Det förekommer dock en del lärlingsprojekt, vilket är positivt. Vi har en rekommendation i avtalen att företagen ska ha en lärling på fem yrkesarbetare. Hur ser det ut bland företagen? Jag har aldrig tecknat så få lärlingsavtal som under 2009.

I Borås Tidning den 13 februari skrev Hans Arvidsson och Andreas Brendinger från arbetsgivarnas organisation Sveriges Byggindustrier (BI), om bemanningsföretag. BI tycks tro att det är helt ok att företagen sparkar den egna personalen och sedan bemannar med arbetskraft från låglöneländer, som konkurrerar med lägre löner. Ska vi inte arbeta på samma villkor? Tycker vi byggnadsarbetare att det är en bra utveckling, att först bli uppsagd och sedan tar företaget in bemanningsföretag. Är det denna utveckling vi vill eftersträva? Tror inte det!

I skrivande stund är en svårlöst fråga i avtalsförhandlingarna facket krav att begränsa arbetsgivarens rätt att bemanna arbetsplatser med bemanningsföretag eller ue när det finns uppsagda arbetare med återanställningsrätt.

Fackens krav på lönehöjningar är 2,6 %. HUR BLEV DET? Läs på hemsidan www.byggnads.se.

Kamrater, vi måste se till att få ut så mycket som möjligt av det vi producerar. Arbetsgivaren har en vilja att vi ska producera lika mycket arbete för en låg fast tidlön, kanske mot ett löfte om en godtycklig bonus. Våga begära ackord, det finns fullt stöd i avtalet.

Inom vvs kommer det in för få fördelningslistor till avdelningen. Det får till följd att lönerna på sikt blir lägre. LFP ska omförhandlas under 2010. Vi erbjuder ackordskurser på avdelningarna. Ring och hör efter när din avdelning drar igång en kurs.

Peter Hellberg
mättningsföreståndare,
Byggnads Borås

17 mars

Kollektivavtalets dag

Om det är något som är värt i egen dag så är det väl kollektivavtalet.

Kämpa på! Sådana uppmaningar från de förbipasserande kändes bra för dem som delade ut flygblad i morgonruschen.

I Stockholm hölls en stor manifestation på Sergels torg men även i Göteborg märktes dagen. På fyra större knutpunkter delades alltså flygblad ut

Jonas Attenius "fångar" hastande morgonresenärer.

från kl 6 på morgonen. Och framåt kvällen anordnades en manifestation på Olof Palmes Plats. Mats Arnsmar, kommunalråd (S) och tidigare murare och ombudsman på Byggnads höll tal.

Gå en facklig kurs

Vill du veta mer om t ex hur det här med kollektivavtal fungerar anmäl dig till en facklig kurs, se sid 6.

www.fackligutbildning.se

Obs! Byggnads, avd 22, Halmstad har nytt telefonnr 010-601 10 22

Direktnummer till personalen på avdelningarna

Bygg 6:an Väst/Trollhättan

Benny Augustsson	0520-48 92 92
Lena Bråberg	0520-48 92 78
Linnéa Ellström	0520-48 92 79
Kim Hjoberg	0520-48 92 84
Mikael Holmqvist	0520-48 92 85
Bengt Karlsson , ordf	0520-48 92 93
Morgan Karlsson	0520-48 92 83
Rickard Kronlid	0520-48 92 75
Mona Malm	0520-48 92 81
Stefan Skoglund	0520-48 92 74
Carl-Otto Widhja	0520-48 92 86

Skövdekontoret

Örjan Bolin, TBM	0500-44 75 03
Sofia Fredriksson	0500-44 75 01
Mattias Gustafsson	0500-44 75 06
Hans-Erik Lidén	0500-44 75 07
Björn Åkerblom	0500-44 75 04

Bygg 12:an (går även till mobiler)

Conny Alfredsson	031-774 33 36
Yvonne Andersson	031-774 33 76
Gisela Asp	031-774 33 72
Charlotte Bejmyr	031-774 33 35
Jan-Erik Berg	031-774 33 83
Dan Berggren	031-774 33 54
Tomas Emanuelsson , ordf	031-774 33 63
Rita Ekman	031-774 33 95
Mats Gröndahl	031-774 33 67
Anders Johansson	031-774 33 75

Mathias Irvemo	031-774 33 12
Conny Johansson*	031-774 33 94
Conny Jan Johansson*	031-774 33 91
Joakim Kahlman	031-774 33 32
Anders Karlsson	031-774 33 71
Leif-Johan Karlsson	031-774 33 92
Ana Kokol	031-774 33 27
Mikolaj Kosieradzki	031-774 33 86
Ann Lundberg	031-774 33 22
Mikael Lundell	031-774 33 74
Thomas Nilsson	031-774 33 59
Jan Nyqvist	031-774 33 90
Marianne Ratajc	031-774 33 57
Jack Rolka	031-774 33 33
Ingemar Rönn	031-774 33 51
Roland Schüller	031-774 33 14
Hans Stevander	031-774 33 78
Marie Thegerström	031-774 33 61
Jan Thell	031-774 33 81

Byggnads Borås

Peter Andersen	0708-13 61 56
Rolf Andersson , ordf	0708-13 61 58
Magnus Carlsson	0708-13 61 57
Gunilla Haag	033-20 55 70
Peter Hellberg	0708-13 61 55
Ronny Karlsson	0708-13 61 59
Tomas Lundin	0708-13 61 54
Eija Thorsén	033-20 55 69

Byggnads, avd 22, Halmstad

Agneta Adgård	010-601 13 91
Stefan Bengtsson	0708-29 93 57
Stig Bengtsson , ordf	0708-29 93 51
Margit Bik	0708-29 93 58
Lennart Björnkvist	0708-29 93 59
Jesper Carlsson	0733-30 09 68
Henrik Fager	0733-30 09 67
Britt-Inger Fransson	010-601 13 90
Tomas Sundqvist	0708-29 93 54

Vill du hellre maila? Ersätt första delen i mailadressen nedan med namnen ovan:

fornamn.efternamn@byggnads.se*

* Eftersom två ombudsmän på Bygg 12:an heter Conny Johansson skiljs deras mailadresser åt genom att Conny Jan Johansson har ett j i mailadressen:

conny.j.johansson@byggnads.se

Du kan förstås också maila frågor till avdelningarnas "brevlådor" för vidarebefordran till person med rätt kunskap.

bygg6an@byggnads.se
bygg12an@byggnads.se
boras@byggnads.se
halmstad@byggnads.se